DECIZIA COMISIEI

din 8 iulie 2009

de acordare a unei derogări pentru activitățile de explorare și de exploatare a petrolului și gazelor din Țările de Jos de la aplicarea Directivei 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale

[notificată cu numărul C(2009) 5381]

(Numai textul în limba olandeză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2009/546/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene,

având în vedere Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale [1], în special articolul 30 alineatele (5) și (6),

având în vederea cererea prezentată prin e-mail de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (denumită în continuare „NAM") la 26 februarie 2009,

după consultarea Comitetului consultativ pentru contracte de achiziții publice,

întrucât:

I. INFORMAȚII CONCRETE

(1) În temeiul Deciziei 93/676/CEE a Comisiei [2], entitățile contractante care se ocupă cu explorarea sau extracția de petrol și gaze în Țările de Jos erau autorizate să aplice un sistem alternativ în locul normelor obișnuite prevăzute de directiva în vigoare la momentul respectiv. Sistemul alternativ implica anumite obligații statistice, precum și obligația de a respecta principiile de nediscriminare și concurențiale pentru atribuirea de contracte de livrare de bunuri, lucrări sau servicii, în special în ceea ce privește informațiile pe care entitatea contractantă le pune la dispoziție operatorilor economici cu privire la intențiile sale de atribuire a contractelor. Efectele deciziei menționate au fost menținute fără a se aduce atingere dispozițiilor articolului 30 din Directiva 2004/17/CE în cadrul articolului 27 în momentul în care aceasta a înlocuit directiva precedentă.

(2) La 26 februarie 2009, NAM a transmis Comisiei, prin e-mail, o solicitare în temeiul articolului 30 alineatul (5) din Directiva 2004/17/CE. În conformitate cu articolul 30 alineatul (5) primul paragraf, Comisia a informat autoritățile din Țările de Jos printr-o scrisoare datată 5 martie 2009 la care acestea au răspuns prin e-mail la 26 martie 2009. Printr-un e-mail datat 9 martie 2009, Comisia a solicitat, de asemenea, informații suplimentare din partea NAM, informații care au fost transmise de aceasta prin e-mail la 23 martie 2009.

(3) Solicitarea depusă de NAM are ca obiect activitățile de explorare și de exploatare a petrolului și gazelor în Țările de Jos. În conformitate cu deciziile precedente ale Comisiei privind fuziunile [3], în cadrul solicitării au fost descrise trei activități distincte la care participă NAM, și anume:

(a) activități de explorare a petrolului și gazelor naturale;

(b) producția de petrol; și

(c) producția de gaze naturale.

În conformitate cu deciziile sus-menționate ale Comisiei, în sensul prezentei decizii prin „producție" se înțelege, de asemenea, „dezvoltare", și anume instalarea infrastructurii adecvate pentru producția viitoare (platforme petroliere, conducte, terminale etc.).

II. CADRUL LEGAL

(4) Articolul 30 din Directiva 2004/17/CE prevede că nu fac obiectul respectivei directive contractele destinate să permită desfășurarea unei activități care intră sub incidența Directivei 2004/17/CE în cazul în care, în statul membru în care se desfășoară, activitatea este expusă direct concurenței pe piețe la care accesul nu

[1] JO L 134, 30.4.2004, p. 1.

[2] Decizia 93/676/CE a Comisiei din 10 decembrie 1993 de stabilire a faptului că exploatarea zonelor geografice în scopul explorării și extracției de petrol sau gaze nu constituie în Țările de Jos o activitate definită la articolul 2 alineatul (2) litera (b) punctul (i) din Directiva 90/531/CEE a Consiliului și că nu trebuie să se considere că entitățile care desfășoară o astfel de activitate în Țările de Jos funcționează având drepturi speciale sau exclusive în sensul articolului 2 alineatul (3) litera (b) din directiva menționată (JO L 316, 17.12.1993, p. 41).

[3] A se vedea, în special, Decizia 2004/284/CE a Comisiei din 29 septembrie 1999 privind declararea unei concentrări ca fiind compatibilă cu piața comună și cu Acordul SEE (Cazul IV/M.1383 – Exxon/Mobil) și deciziile ulterioare, *inter alia*, Decizia Comisiei din 3 mai 2007 privind declararea unei concentrări ca fiind compatibilă cu piața comună (Cazul COMP/M.4545 – STATOIL/HYDRO) în conformitate cu Regulamentul (CEE) nr. 139/2004 al Consiliului.

este restricționat. Expunerea directă la concurență este evaluată pe baza unor criterii obiective, ținând seama de caracteristicile specifice ale sectorului în cauză. Accesul la piață se consideră nerestricționat în cazul în care statul membru a implementat și a aplicat dispozițiile legislației comunitare în domeniu care deschide un anumit sector sau o parte a acestuia.

(5) Din moment ce Țările de Jos au implementat și au aplicat Directiva 94/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind condițiile de acordare și folosire a autorizațiilor de prospectare, explorare și extracție a hidrocarburilor ([1]), accesul la piață ar trebui considerat nerestricționat în conformitate cu articolul 30 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2004/17/CE. Expunerea directă la concurență pe o anumită piață trebuie evaluată pe baza unor criterii diverse, niciunul dintre acestea nefiind, în sine, decisiv.

(6) În ceea ce privește piețele vizate de prezenta decizie, cota principalilor actori pe o anumită piață este un criteriu care trebuie luat în considerare. Un alt criteriu este gradul de concentrare de pe aceste piețe. Deoarece condițiile variază în funcție de diferitele activități care fac obiectul prezentei decizii, examinarea situației concurenței trebuie să ia în considerare situațiile variate de pe diferitele piețe.

(7) Prezenta decizie nu aduce atingere aplicării normelor în materie de concurență.

III. **EVALUARE**

(8) În deciziile anterioare ale Comisiei menționate în considerentul 3 de mai sus, fiecare dintre cele trei activități care fac obiectul prezentei solicitări (activitățile de explorare a petrolului și gazelor naturale, producția de petrol și producția de gaze naturale) au fost considerate piețe de produse separate. Prin urmare, acestea trebuie examinate separat.

Activitățile de explorare a petrolului și gazelor naturale

(9) Conform practicii consacrate a Comisiei ([2]), activitățile de explorare a petrolului și gazelor naturale constituie o piață de produse relevantă, deoarece nu este posibil să se determine de la început dacă activitățile de explorare vor duce la descoperirea de zăcăminte de petrol și gaze naturale. În plus, pe baza aceleiași practici consacrate a Comisiei, s-a stabilit că domeniul geografic al pieței respective este unul mondial.

(10) Se pot distinge trei modalități de măsurare a cotei de piață a operatorilor care desfășoară activități de explorare: cheltuielile de capital, rezervele demonstrate și producția estimată. S-a avut în vedere utilizarea cheltuielilor de capital ca parametru pentru evaluarea cotelor de piață ale operatorilor de pe piața activităților de explorare ([3]). Totuși, acest parametru s-a dovedit a fi inadecvat, din cauza diferențelor foarte mari dintre nivelurile de investiții necesare în diferite zone geografice. Astfel, sunt necesare investiții mai mari pentru activitățile de explorare a petrolului și gazelor în Marea Nordului decât, de exemplu, în cazul activităților de explorare din Orientul Mijlociu. Prin urmare, s-au aplicat alți doi parametri pentru evaluarea cotelor de piață ale operatorilor economici din sector, și anume cota acestora de rezerve demonstrate și cota deținută din producția estimată ([4]).

(11) Începând cu data de 31 decembrie 2007, rezervele demonstrate combinate de petrol și gaze au atins un total de 378,6 miliarde de normal metri cubi echivalent petrol (în continuare Nm^3 e.p.) în întreaga lume, conform informațiilor disponibile ([5]). La 1 ianuarie 2008, rezervele demonstrate combinate de petrol și gaze din Țările de Jos se ridicau la puțin peste 1,426 miliarde Nm^3 e.p. ([6]), ceea ce înseamnă puțin peste 3,7 ‰. Cota deținută de NAM din aceste rezerve este mai mică. Conform informațiilor disponibile, cota de piață deținută de NAM ar trebui considerată drept neglijabilă dacă s-ar utiliza drept etalon producția estimată. Astfel, deși se estimează că producția de petrol a NAM va crește de la 0,04 milioane de barili de petrol pe zi în prezent la 0,06 milioane de barili de petrol pe zi prin relocarea completă a câmpului petrolifer Schoonebeek în partea de est a Țărilor de Jos, acest lucru trebuie totuși privit în contextul unei producții mondiale zilnice de petrol de 81,533 milioane de barili de petrol, din care producția NAM ar fi echivalentă cu o cotă de aproximativ 0,7 ‰. De asemenea, având în vedere gradul de concentrare al pieței activităților de explorare, care, în afară de societățile de stat, este caracterizat prin prezența a trei operatori privați internaționali integrați pe verticală, denumiți „*super majors*” (megacompaniile BP, ExxonMobil și Shell), precum și printr-un anumit număr de alte mari companii („majors”), acești factori trebuie considerați drept indicatori ai expunerii directe la concurență.

([1]) JO L 79, 29.3.1996, p. 30.

([2]) A se vedea, în special, Decizia Exxon/Mobil sus-menționată și, mai recent, Decizia Comisiei din 19 noiembrie 2007 de declarare a compatibilității cu piața comună a unei concentrări economice (Cazul COMP/M.4934 – KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) în conformitate cu Regulamentul (CEE) nr. 139/2004 al Consiliului.

([3]) A se vedea, în special, Decizia Exxon/Mobil sus-menționată (punctele 23 și 24).

([4]) A se vedea, în special, Decizia Exxon/Mobil sus-menționată (punctele 25 și 27).

([5]) A se vedea punctul 5.2.1 al cererii și sursele citate, în special *BP Statistical Review of World Energy*, iunie 2008, anexat.

([6]) Ceea ce înseamnă 1 390 miliarde Nm^3 gaze, echivalent cu 1 390 milioane Nm^3 e.p. și 36,6 milioane Nm^3 petrol, constituind un total de 1 426 600 000 Nm^3.

Producția de petrol

(12) Conform practicii consacrate a Comisiei ([1]), dezvoltarea și producția de petrol (țiței) este o piață de produse separată al cărei domeniu geografic este unul mondial. Conform informațiilor disponibile ([2]), producția mondială zilnică de petrol se ridica la 81,533 milioane de barili în 2007. În același an, NAM a produs în total 0,04 milioane de barili pe zi, ceea ce îi conferă o cotă de piață de 0,49 ‰. De asemenea, având în vedere gradul de concentrare al pieței pentru producția de țiței, care, în afară de societățile de stat, este caracterizat prin prezența a trei operatori privați internaționali integrați pe verticală, denumiți „*super majors*" (megacompaniile BP, ExxonMobil și Shell, ale căror cote de producție se situau în 2007 la 3,08 %, 2,32 % și, respectiv, 2,96 %, conform informațiilor disponibile), precum și printr-un anumit număr de alte mari companii („*majors*") ([3]), acești factori trebuie considerați drept indicatori ai expunerii directe la concurență.

Producția de gaze naturale

(13) O decizie anterioară a Comisiei ([4]) privind furnizarea de gaze în aval consumatorilor finali operează o distincție între gaze cu putere calorifică redusă și gaze cu putere calorifică superioară. De asemenea, Comisia a analizat necesitatea operării unei distincții între furnizarea de gaze naturale lichefiate (GNL) și furnizarea de gaze naturale prin conducte ([5]). Totuși, o decizie ulterioară a Comisiei ([6]) privind, printre altele, dezvoltarea și producția de gaze naturale, a lăsat deschisă întrebarea dacă, în aplicarea deciziei menționate, existau piețe separate pentru gazele cu putere calorifică redusă, gazele cu putere calorifică superioară și gazele naturale lichefiate (GNL), „deoarece evaluarea finală nu este afectată, indiferent de definiția adoptată". În sensul prezentei decizii, întrebarea poate rămâne deschisă, de asemenea, din următoarele motive:

— NAM nu produce GNL;

— NAM operează numai în Țările de Jos, unde piața la vedere a gazelor, așa-numitul mecanism *Title Transfer Facility* (TTF), nu mai face distincție între gaze cu putere calorifică redusă și gaze cu putere calorifică superioară de la 1 iulie 2008. În plus, începând de la data menționată, Gas Transport Services (manager al rețelei naționale de gaze din Țările de Jos) deține integral controlul asupra conversiei calității. Prin urmare, nu este necesar ca transportatorii să rezerve capacitate de conversie.

(14) Prin urmare, în sensul prezentei decizii, piața de produse relevantă poate rămâne deschisă, reprezentând producția de gaze în general, fără a opera nicio distincție între gaze cu putere calorifică redusă, gaze cu putere calorifică superioară și gaze naturale lichefiate. În ceea ce privește piața geografică, deciziile anterioare ale Comisiei ([7]) au considerat că aceasta include Spațiul Economic European (SEE) și, eventual, Rusia și Algeria.

(15) Conform informațiilor disponibile ([8]), producția totală de gaze în UE s-a ridicat la 191,9 miliarde Nm^3 în 2007, iar cea a SEE s-a ridicat la 281,6 miliarde Nm^3 pentru același an. Producția NAM s-a situat în 2007 la 50 de miliarde Nm^3, conferindu-i acesteia o cotă de piață de 17,76 %. În 2007, producția în Rusia și Algeria se situa la 607,4 și respectiv 83,0 miliarde Nm^3. Prin urmare, producția totală din SEE, Rusia și Algeria s-a situat la 972 miliarde Nm^3 din care cota deținută de NAM a fost de 5,14 %. Având în vedere, de asemenea, gradul de concentrare de pe piața producției de gaze naturale, caracterizată de prezența a trei megacompanii (BP, ExxonMobil și Shell), precum și a altor actori majori precum compania rusească Gazprom, acești factori trebuie considerați drept o dovadă a expunerii directe la concurență.

IV. **CONCLUZII**

(16) Având în vedere factorii examinați la considerentele (3)-(15), condițiile expunerii directe la concurență prevăzute la articolul 30 alineatul (1) din Directiva 2004/17/CE trebuie considerate ca fiind întrunite în Țările de Jos pentru următoarele servicii:

(a) activități de explorare a petrolului și gazelor naturale;

(b) producția de petrol; și

(c) producția de gaze naturale.

(17) Din moment ce condiția accesului nerestricționat pe piață este considerată îndeplinită, Directiva 2004/17/CE nu trebuie să se aplice atunci când entitățile contractante acordă contracte destinate să permită furnizarea, în Țările de Jos, a serviciilor enumerate în considerentul (16) literele (a)-(c), și nici atunci când se organizează concursuri de proiecte în vederea exercitării unei astfel de activități în Țările de Jos.

(18) Prezenta decizie se bazează pe situația de drept și de fapt constatată din februarie până în martie 2009, așa cum rezultă din informațiile transmise de NAM și Regatul Țărilor de Jos. Prezenta decizie poate fi revizuită în cazul în care, în urma unor schimbări semnificative ale situației de drept și de fapt, condițiile de aplicabilitate a articolului 30 alineatul (1) din Directiva 2004/17/CE nu mai sunt îndeplinite.

([1]) A se vedea, în special, Decizia Exxon/Mobil sus-menționată și, mai recent, Decizia Comisiei din 19 noiembrie 2007 de declarare a compatibilității cu piața comună a unei concentrări economice (Cazul COMP/M.4934 – KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) în conformitate cu Regulamentul (CEE) nr. 139/2004 al Consiliului.

([2]) A se vedea p. 8 din documentul *BP Statistical Review of World Energy, June 2008* anexat cererii, la care se va face trimitere în continuare sub denumirea de „Statisticile BP".

([3]) Ale căror cote de piață sunt mai mici decât cele ale megacompaniilor („*super majors*").

([4]) Decizia 2007/194/CE a Comisiei din 14 noiembrie 2006 de declarare a unei operațiuni de concentrare ca fiind compatibilă cu piața comună și cu funcționarea Acordului SEE (Cazul COMP/M.4180 – Gaz de France/Suez) (JO L 88, 29.3.2007, p. 47).

([5]) A se vedea, în special, Decizia Gaz de France/Suez sus-menționată.

([6]) Cauza M4545 sus-menționată, punctul 12.

([7]) A se vedea, de exemplu, cele menționate la considerentul 3 de mai sus.

([8]) A se vedea, în special, Statisticile BP, p. 24.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Directiva 2004/17/CE nu se aplică contractelor acordate de entitățile contractante în scopul furnizării următoarelor servicii în Țările de Jos:

(a) activități de explorare a petrolului și gazelor naturale;

(b) producția de petrol; și

(c) producția de gaze naturale.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Regatului Țărilor de Jos.

Adoptată la Bruxelles, 8 iulie 2009.

Pentru Comisie
Charlie McCREEVY
Membru al Comisiei